

LESNÍ ZPRÁVY PRO RODIČE

ÚNOR

2021

newsletter Asociace lesních mateřských škol

Tiše spí krajina zimní přírody. Jsme na tom podobně – zamrzlí v lockdownu. Hřeje nás naděje a soudržnost blízkých lidí. Vyjednávání ALMŠ pokračují, a to i díky tomu, že vy, rodiče, oslovujete politiky, aby řešili situaci lesních klubů. Děkujeme, že to nevzdáváte a podporujete vaši lesní školku. Pro radost z času venku přinášíme ukázky jednoduchých her inspirovaných přírodní pedagogikou. Zkuste si někdy také stát se v lese dítětem. Je dobré vědět, že pod nohama teď máme tenký led. Je dobré jít obezřetně. Ale je důležité jít dál. Jako bizon, který neúnavně postupuje prérií.

Hodně zdraví a sil!
Tereza Valkounová

Únor

(ukázka z připravované knihy Johany Passerin: *Svátky a tradice*)

Hromnice – hledání inspirace, práce se záměrem, otvírání pole

Hromnicemi se završí cesta tmou se světlem. Přibližně čtyřicet dní před Slunovratem, tj. mezi svátkem Samhain, resp. Dušičky, a svátkem sv. Martina, bylo světlo nošeno přicházející tmou v lucernách a lampionech, a bylo vzato domů, do lidských domovů a srdcí. Pak následovaly rituály *narůstání světla uvnitř* reprezentované například adventním věncem nebo chanukovým svícem. Důležité bylo, že světlo se v této *inkubační době* čtyřiceti snů *uvnitř* rozmnožilo a v dalších čtyřiceti dnech zvnitřnilo. Mohli bychom mluvit o jakémsi procesu trávení duchovní potraviny, získané během Adventu a Vánoc. Nyní vystoupí opět na povrch, vyneseno člověkem, jako oduševnělé, člověčenstvím prodchnuté světlo. Ve svátek Hromnice, resp. Imbolc, přibližně čtyřicet dní po Slunovratu je světlo vyneseno zpátky na svět. Člověk daruje světlo Zemi. V křesťanském pojetí byl takto Zemi a lidem darován Kristus.

Židé právě v tento čas slaví *Tubišvat*, Nový rok stromů, nebo Narozeniny stromů. Ve starozákonní tradici to byl den, kdy hospodáři měli přinést oběť prvních plodů do chrámu. Moderní judaismus zdůrazňuje sázení stromů a jejich ochranu, ochranu přírody a Země jako takové. Klade praktikujícím Židům otázku, co my lidé můžeme udělat pro Zemi? Jak ji můžeme chránit? V původní i současné židovské tradici vidíme symboliku počátku nového vegetačního cyklu a rituální zahájení práce s půdou. Na sváteční stůl patří semena, sušené ovoce, oříšky, zejména takové, kde plod obsahuje velké množství semen, jako třeba fíky a granátové jablko. Všechno pomíjivé je však jen podobenstvím. A proto zdaleka nejde ale jen o fyzická semena, ale i o nové plány a záměry, o jakýsi osevňovací plán duše.

Hromnice jsou svátkem počátku jara, které se děje zatím ještě ve skrytu, pod povrchem, uvnitř pupenů, pod sněhem a ledem. Nachází se v polovině zimy, na půl cestě mezi zimním Slunovratem a jarní rovnodenností.

LESNÍ ZPRÁVY PRO RODIČE

ÚNOR

2021

newsletter Asociace lesních mateřských škol

Na Hromnice si lidé nechávají požehnat svíce, které si pak rozsvěčují v temných chvílích života, např. při bouřce, nebo na znamení pocestným, aby věděli, kde najít útočiště. Svíce se zapalovaly pro ochranu před bleskem a požárem. Proč? Je to aplikace principu, že podobné vytváří podobné, sympatická magie. Plamen svíčky, vyrobený na Hromnice, tj. v den, kdy zazní hrom a ohlašuje začátek jara a polních prací, a blesk otevírá pole, chrání před bleskem. Plamen svíčky je oheň, který kontrolujeme; a protože svíčka byla vyrobena rituálním způsobem v určitý posvátný den, je metaforou pro bezpečný blesk, odvrací jeho úder, respektive i další podobně fatální zásahy osudu.

Masopust – svátek integrace běsů a démonů

Hromnicemi počínaje se mění charakter svátků. Dosud svátky přinášely obrazy ctností a kvalit, inspirovaly a posilovaly. Nyní se dostáváme ke svátkům, které vnitřně proměňují, osvobozují a očišťují. Ale má se malé dítě důvod očišťovat? Nikoli. Masopust a následující svátky až po Svatého Jana jsou rituály pro dospělé. Pokud s nimi chceme pracovat ve školce, musíme být daleko obezřetnější a vybrat, který aspekt můžeme či máme použít. Musíme být ještě opatrnější na prosté přejímání forem. Ještě před několika desítkami let byl „tradiční“ masopust záležitostí dospělých a děti mu tiše přihlížely. (Možná takovým ještě v některých komunitách zůstává a možná, že lesní mateřské školy jsou právě takovými komunitami.) Tak či onak platí, že v rámci oslav dospělí pouští ze řetězu svou pudovou stránku. Německý anthroposof a malíř Karl-Heinz Flau o tom píše: *„Vezmeme-li zábavu opět vážně a budeme-li mít odvahu k sebepoznání, mohou nás maškary ještě i dnes osvobodit od démonů a bubáků, kteří přebývají na dně naší duše, aby pak nadcházející jaro nalezlo svobodné duše a otevřené smysly.“* (Die Dreiheint im Jahreslauf, s. 64, překlad autorka)

Co se myslí tím, že máme brát vážně humor? Masopustní doba od nás žádá, abychom se srdečně zasmáli sami sobě. Smíchem uvolnili strach a připustili (brali vážně), že každý z nás má nějaké temné stránky, které se sám před sebou snaží schovat, přestože rozumově ví, že sám před sebou se člověk schovat nemůže. Humor, nadsázka, metafora zde slouží jako bezpečný, chráněný prostor. Masky zároveň zobrazují démona, bubáka, trapnost, stín, ale zároveň člověka chrání. Tak už to je – mnoho našich masek vzniklo ve snaze vyrovnat se s nedadálou, příliš náročnou situací. Masopust poskytuje příležitost masku zhmotnit a pak odložit.

Kořeny Masopustu – karnevalu – sahají daleko do minulosti, ke kultu boha Dionýsa. Religionista Radek Chlup popisuje Dionýsa jako boha jinakosti. *„V Dionýsově kultu nejde o zničení veškerého řádu, ale o to, jak do tohoto řádu funkčně zakomponovat jinakost tak, aby ten řád nezrušila, ale naopak dokázala posílit.“* Masopust tedy můžeme vnímat jako svátek smíření se svými běsy, svátek jinakosti, která se stává zdrojem. Dionýsos by mohl být stejně dobře bohem inkluze, jako je bohem vína a nevázaného veselí.

LESNÍ ZPRÁVY PRO RODIČE

ÚNOR

2021

newsletter Asociace lesních mateřských škol

Rozhovor: Školky, kde voní stromy

"Děti milují balancování, šplhání, hrabání... To vše je důležité k vytvoření základních drah v mozku pro rozvoj myšlení i centrum řeči, což dokládá i plno logopedů, přičemž to bylo ověřeno i v praxi. V lesních školkách dostávají děti bohatou náruč příležitostí k pohybu i poznávání všemi smysly," říká v rozhovoru Tereza Valkounová. Jak to chodí v lesních školkách, ale také v rámci fungování Asociace lesních MŠ? To si můžete přečíst v rozhovoru v časopise Miminko nebo [zde](#).

Provoz lesních klubů

Děkujeme všem, kdo se ozývají Ministerstvu zdravotnictví, ombudsmanovi a poslancům. Podle [názoru hlavní hygieničky](#) nemají být lesní kluby v provozu, a totéž zaznělo i od Ministra zdravotnictví Blatného při tiskové konferenci vlády 22. ledna 2021. Politici se tématu tedy zjevně věnují, přičemž poslanec Jiří Mihola ve Sněmovně apeloval na umožnění provozu lesních klubů, a stejně tak poslanec Lukáš Bartoň podal písemnou interpelaci ministru Blatnému. Přístup Ministerstva zdravotnictví k lesním klubům nadále řešíme, a proto jsme ověřili dosah aktuálních vládních opatření na provoz lesních klubů. Podle právní analýzy lze zajistit pouze jejich omezený provoz, přičemž jeho přesnou podobu je potřeba nastavit dle podmínek jednotlivých klubů. Mezi obecně platné zásady patří:

- Nepohybujeme se ve veřejném prostoru,
- dbáme na dezinfekci rukou při vstupu kohokoli do prostor lesního klubu,
- průvodci, rodiče i děti dodržují zprůsněná hygienická pravidla klubu (stejná jako v MŠ),
- rodiče se neshromažďují v prostoru lesního klubu,
- obratem řešíme jakékoliv podezření na onemocnění dítěte nebo dospělého,
- sledujeme a následujeme doporučení místně příslušného orgánu kontroly veřejného zdraví.

**Měníme systém.
S odvahou.**

Iceland
Liechtenstein
Norway

Active
citizens fund

Nadace OSF

VĚV
VÝBOR DOBRÉ VŮLE

SKAUTSKÝ
INSTITUT

Advokační aktivity ALMŠ jsou podpořeny z programu [ACTIVE CITIZENS FUND](#), který je realizován v rámci Fondů EHP a Norska 2014 - 2021 a který v ČR spravuje Konsorcium, které tvoří [Nadace OSF](#), Výbor dobré vůle - [Nadace Olgy Havlové](#) a [Skauský institut](#). Prostřednictvím Fondů EHP a Norska přispívají státy Island, Lichtenštejnsko a Norsko ke snížení ekonomických a sociálních rozdílů v Evropském hospodářském prostoru (EHP) a k posilování spolupráce s patnácti evropskými státy.

LESNÍ ZPRÁVY PRO RODIČE

ÚNOR

2021

newsletter Asociace lesních mateřských škol

Co venku v únoru?

Dětská hra v přírodě má nekonečně podob. Podívejte se, co všechno lze zažít venku. My dospělí si k tomu můžeme přidat pohled, co vše se při tom naučí – nebo se přidat ke hře s dětmi. Přinášíme příklady her z [Metodiky přírodní pedagogiky](#) a něco zimního navíc:

- setřásat sníh z větví, plotů
- klouzat se z kopce
- kutálet se z kopce
- běhat z kopce
- skákat do hluboké závěje
- rozbíjet led
- hloubit chodby ve sněhu nebo stavět iglú
- hrát hru: "co ti to připomíná" s kusem ledu nebo sněhu
- ležet na zádech a pozorovat mraky, nebe a padající vločky
- modelovat z jílu (pokud není sníh)
- jít po proudu potoka
- dívat se, jak mrzne voda; dělat *zmrzlé šperky* do formičky na cukroví dát šípky, zelené jehličí...bobule, provázek a nechat zmrznout
- kreslit klackem do sněhu
- pozorovat stopy
- poslouchat znějící stromy (položít ucho na kmen stromu a udeřit do něj dlaní) - stromy znějí různě v závislosti na tloušťce, výšce, teplotě, vlhkosti... zhruba jako velký buben
- pozorovat veverka a ptáky